

8. OSNOVNE LJUDSKE POTREBE

Čovjek kao živo biće ima i neke potrebe bez kojih ne može cjelovito egzistirati. One se tiču različitih razina ljudskog bivanja: materijalne, društvene, duhovne. Koji put se događa da se ovi životni zahtjevi žrtvuju jedan na račun drugoga. Tako, recimo, duhovni na račun materijalnoga, društveni na račun duhovnoga itd. Na prvi pogled možda se i ne osjeća da čovjek zbog toga gubi ravnovjesje u svojoj cjelovitosti, pa ipak s vremenom se uvidi da nešto nedostaje i da čovjek zbog toga ostaje osiromašen, nepotpun, neuvjerljiv. Tome znaju naveliko pridonositi različite ideologije koje su zasnovane na određenim filozofijama. Za materijalizam je, specifično, da se ne osvrće previše na duhovnu stranu čovjeka, pa tako njegov cjeloviti problem pokušava rješavati kroz materijalno-društvenu sferu. I takav jedan svjetonazor s vremenom je naišao na veliki otpor. Brzo se, naime, uvidjelo da čovjeka ne može usrećiti posjedovanje niti sredenost društvenih odnosa. On je vrednota koja nadilazi imanjanje i posjedovanje i zbog toga traži više, i sve dotle dok to "više" ne postigne, čovjek je nemiran u traženju, u propinjanju. Ima ljudi koji pokušavaju zatomiti u sebi ovaj zov, koji ne žele o njemu razmišljati, ne žele mu ostaviti prostora, nadomještaju ga velikom aktivnošću. Pa ipak, kad li tad li on se nametne i unese nemir u ljudsko biće.

8.1 U POHOD HRČKU "GLADLJIVKU"

Jednog dana hrčak "Gladljivko" je pronašao prekrasno polje puno zrelog žita. Odmah je krenuo u akciju: napuniti svoju žitnicu do vrha

kako bi mogao mirno i bezbrižno zimovati. Tik uz polje stajala je njegova jazbina. Trčao je tamo i amo noseći marom sakupljeno žito. Kad je lijepo napunio za to određeni odjeljak, mislio je u sebi: "Odjeljak je pun i to je dobro, ali bilo bi još bolje da za svaki slučaj iskopam još jedno okno, kad već ima dovoljno žita." Dao se na posao. Brzo je svojim jakim nožicama izbacio zemlju i pripremio prostora za nove zalihe. Opet je jurnuo u polje da napuni tek pripremljeni odjeljak svoje žitnice. Trčao je neumorno koristeći svaki trenutak da njegova žitnica bude što obilatija. I tako je i drugo okno bilo puno. Sav sretan gledao je svoju riznicu. Pa ipak mu se u duši porodi nova misao: "Što ako zima bude preduga pa ni to ne bude dovoljno?" Lijepo je vrijeme, a i prilika je tu, zašto ne bi iskopao još jedan odjeljak? Tri je više nego dva. I dva je manje sigurno nego tri. Premda umoran i iscrpljen, nije mogao odoljeti nutarnjem nagonu i potrebi za još većom sigurnošću. Pripremio je još jedno okno, a onda trkom po žito. I kad je treće okno bilo puno do vrha, učinilo mu se da je još uvijek previše žita ostalo na polju. Htio ga je imati svega za sebe ali njegove šape nisu mogle više kopati. Mislio je u sebi: "Ima prostora a da ne kopam nove odjeljke." Tako je počeo navlačiti žito u svoju spavaću sobu. Nije ni primijetio da se zima hitrim koracima približavala njegovu skloništu. Sutradan je već smrjavica pokrila svu zemlju, a potom pao i duboki snijeg. Svi su hrčci imali mjesto za spavanje osim "Gladljivka" kojeg je briga za obilatim zimnicom istjerala iz vlastite kuće. Dok je suvišno žito počivalo u spavaćoj sobi, dotle se "Gladljivko" mrznuo na snijegu i sanjao o toplom domu.

Ima ljudi koji su slični ovome hrčku. Nikad im dosta. Uvijek misle da bi mogla doći nezgodna vremena pa će ostati bez osnovne hrane. Njima nije važno što bi takva nevolja zadesila sve ljude. Najvažnije je da oni prežive. Takve ljude imao je i Isus u vidu kad je svojim učenicima ispričao sljedeću prispodobu:

Čovjeku nekom bogatašu, obilno urodi zemlja, pa u sebi razmišljaše: 'Što da učinim? Nemam gdje skupiti svoju ljetinu.' I reče: 'Evo što ću učiniti! Srušit ću svoje žitnice i podignuti veće pa ću ondje zgrnuti sve žito i dobra svoja. Tada ću reći duši svojoj: dušo, evo imaš u zalih mnogo dobara za godine mnoge. Počivaj, jedi, pij, uživaj!' Ali Bog mu reče: 'Bezumniče! Već noćas duša će se tvoja zaiskati od tebe! A što si pripravio, čije će biti?' Tako biva s onima koji sebi zgrće blago, a ne bogati se u Bogu (Lk 12,18-21).

ZA OSOBNI RAD I RAD U SKUPINI

- Koje su to osnovne ljudske potrebe bez čijeg zadovoljenja čovjek ne može živjeti dostojnim životom?
- Što je po tvome sudu potrebno pa da čovjek živi normalno? Kolika količina posjeda je potrebna pa da čovjek može ljudski živjeti?
- Što sve ljudi smatraju neophodnim za život? Od čega to zavisi? Jesu li u tome razmišljanju uvijek iskreni?
- Pročitajte pažljivo priču o hrčku "Gladljivcu". U kojim njegovim stavovima prepoznajete pojedine ljude? Prepoznajete li se i vi u hrčku? Što je za njega bilo sudbonosno?
- Kako Isus gleda na osobu koja se želi apsolutno osigurati, ali samo pod vidom materijalnoga? Može li materija posve usrećiti čovjeka?
- Što od svega ovoga možete izvući za osobni život?

8.2 MATERIJALNA, A ONDA NEZAHVALNOST

Posjednički odnos prema materijalnim dobrima zacijelo postoji i kod današnjih ljudi, naročito kod onih koji su osjetili materijalnu bijedu, neimaštinu pa su se domogli prilike da se preko noći obogate. Za njih lijepo uređena soba postaje muzej u kojeg se uvodi samo vrijedne goste, radoznalce, ljude koji će se diviti njihovoj snalažljivosti, njihovom novom društvenom položaju. Novoosvojeni i uređeni prostori neće biti mjesto njihova počinka nego prilika za samodokazivanje. Sobe će postati gospodari, a gospodari sluge njihovim rukama izgrađenih soba. Tako će sluga, zbog svog mentaliteta, uvijek ostati sluga.

Još je za čovjeka karakteristično i to da se nerado sjeća onoga u čemu je bio, kako je živio. Kad se jednom, tko zna čijom pomoću, riješi nevolje koja ga je pritiskala i mučila, ne samo da nju zaboravi nego i onoga tko mu je pomogao da je nadvlada. Takvo jedno ljudsko iskustvo sročeno je u narodnoj izreci: "Ja njega kruhom, on mene kamenom!" Kaže narod, da ništa toliko ne boli kao nezahvalnost.

Život u pohod svijetu

Jednog dana život se otisne na put preko svijeta. Hodao je i hodao dok nije naišao na nekog čovjeka. Taj je imao tako natečene noge da se jedva kretao.

"Tko si ti?" upita čovjek

"Ja sam život!"

"Ako si život, možda bi me mogao i ozdraviti", procijedi u mucu natečeni čovjek.

"Ozdravit ću te", odgovori život, "ali ćeš ti i mene i svoju bolest brzo zaboraviti!"

"Kako bih vas mogao zaboraviti?!", nevoljko uzvratit će čovjek.

"Dobro! Nakon sedam godina vratit ću se da vidim koliko držiš do svog obećanja!"

Život se prignuo, uzeo u šaku malo pijeska i njime je posuo bolesnika tako da je ovaj ozdravio u tili čas.

Potom je život nastavio svoj put i tako putujući naiđe na jednog gubavca.

"Tko si ti? upita ga gubavac

"Ja sam život!"

"Život?" začuđeno će bolesnik. "Pa ti bi mene mogao ozdraviti!"

"Jasno da bih mogao", odgovori život, "ali ti bi iza toga zaboravio i mene i svoju bolest!"

"Ja?" "Nikada", odgovori gubavac.

"Dobro! Nakon sedam godina opet sam u tvom kraju da vidim koliko držiš do svoje riječi!"

S osjećajem poštovanja prignuo se život i zagrabio u šaku pijeska te ga nježno sasuo na gubavca. Prije nego što je posljednje zrno pijeska palo na njega, gubavac se očistio od svoje gube.

I opet se život dao na put. Nakon dugog hoda naišao je na slijepca.

"Tko si ti?" upita slijepac

"Život!"

"Ah, život", uskliknuo je radosno slijepac.

"Molim te, povrati vid mojim očima kako bih raspoznao svjetlo od tame, vidio svijet boja, radovao se proljeću i jeseni!"

"Rado bih to učinio", odgovori život, "ali ti ćeš brzo zaboraviti i mene i svoju sljepoću!"

"Ni u snu!", odgovori slijepac!

"Dobro!" "Nakon sedam godina evo mene opet da vidim što je ostalo od tvog obećanja", odgovori život!

I sedam godina je prošlo. Život je odlučio da se ponovice uputi u svijet. Pretvorio se u slijepca i krenuo prema onome kome je prije sedam godina povratio očni vid. Nježno i bojažljivo je pokucao na njegova vrata.

"Najponiznije te molim", rekao je život, "imaš li jedan skromni kutak u kome bih večeras prenoćio? Noge su slabe, a vid nikakav!"

"Gubi se, što misliš da je ovo svratište za bogalje!" odvrati čovjek.

"Vidiš, prijatelju", progovori život. "Prije sedam godina dok si još bio slijep obećao si da nikad nećeš zaboraviti ni mene ni svoju sljepoću!"

I ponovice se sagnuo život, uzeo u ruku pijeska i sasuo ga na čovjeka. Istog trena je ostao bez očinjeg vida.

I život je krenuo dalje. Uputio se čovjeku kojeg je prije sedam godina ozdravio od gube.

Putem se pretvori i sam u gubavca. I ovaj puta je molio za prenoćište.

"Ma, gubi mi se ispred očiju, još ćeš i mene zaraziti", izdere se bivši gubavac.

"Tako", odgovori život. "Od onoga obećanja prije sedam godina, dakle ništa!" Nečujno je posuo pijeska po njegovu tragu i u tili čas na čovjeka se ponovice naljepila guba.

Na koncu, život se pretvori u čovjeka s nateklim nogama te se uputi prema čovjeku kojeg je ozdravio prije sedam godina.

"Molim te za konačište", prozbori nježno život.

"Prijatelju, samo naprijed, ja znam što znači kad noge ne nose a nevolja tjera naprijed. Sjedi! Evo prekrasne stolice. Otpočini pa ćeš nešto prizalogajiti. Upravo je danas sedam godina kako je ovuda prolazio neki čovjek po imenu Život koji me je ozdravio od tvoje bolesti te mi je obećao da će se točno nakon sedam godina opet navratiti. Budi strpljiv pa ga pričekaj, možda će se i tebi smilovati!"

"Ja sam Život", odgovori Život. "Ti si jedini koji nisi zaboravio ni mene ni svoje bolesti! Zato, budi zdrav za sve vijek!" I dok je napuštao njegov dom, lagano mu je šapnuo na uho: "Nemoj nikad ovo zaboraviti! Život se često mijenja. Sreća se nekad pretvori u nesreću, zdravlje u bolest, ljubav u mržnju, siromaštvo u bogatstvo. Nikad ne zaboravi čovjeka u nevolji i učinjeno ti dobročinstvo!"

ZA OSOBNI RAD I RAD U SKUPINI

- Kako se vi osjećate u prostorima koji su apsolutno nadređeni čovjeku: ništa se ne smije dotaknuti, ništa pomaknuti, samo se može gledati i diviti?
- Poznajete li ljude koji imaju takve prostore? Što mislite o njima? Jesu li oni sretni? Zbog čega se tako drže? Imaju li ti ljudi neku duševnu stabilnost u sebi? Što za njih znači živjeti?

- Kakav je dojam ostavila na vas priča "Život u pohod svijetu"? Podvucite izraze koji vam se veoma sviđaju? Prodiskutirajte ono što vas je usmetalo kod slijepca i gubavca? Što mislite, ponavljaju li se slične situacije i u vašem okruženju?
- Jeste li vi kada u životu doživjeli nezahvalnost? U kojoj situaciji? Kako ste se tada osjećali? Što ste učinili s nezahvalnom osobom?

Nešto slično dogodilo se i Isusu kao i Životu. Evo kako evandlist Luka iznosi taj događaj:

Dok je tako (Isus) putovao u Jeruzalem, prolazio je između Samarije i Galileje. Kad je ulazio u neko selo, eto mu ususret deset gubavaca. Zaustave se podaleko i zavape: "Isuse, učitelju, smiluj nam se!" Kad ih Isus ugleda, reče im: "Idite, pokažite se svećenicima!" I dok su išli, očistiše se. Jedan od njih, vidjevši da je ozdravio, vrati se, slaveći Boga u sav glas. Baci se nice k Isusovim nogama, zahvaljujući mu. A to bijaše neki Samarijanac. Nato Isus primijeti: "Zar se ne očistiše desetorica? A gdje su ona devetorica? Ne nađe li se nijedan koji bi se vratio i podao slavu Bogu, osim ovog tuđinca?" A njemu reče: "Ustani! Idi! Tvoja te vjera spasila!" (Lk 17,11-20).

Susret s nadnaravnim kao zadovoljenje ljudske čežnje ne mora uvijek i u svakoj situaciji biti posve iskreno. Ljudi znaju zakazati i u najsvetijim i najuzvišenijim situacijama. One im služe tek kao neko pokriće, opravdanje njihovih, nazovi tako, iskrenih želja. Mnogi odlaze u crkvu samo da ih ljudi vide, da pred drugima izgledaju pravedni, bogobojazni a zapravo su u životu nesnošljivi, grabežljivi, klevetnici, svađalice, zloradi. Takvi su najveća zapreka drugima da iskreno povjeruju u Boga i da mu se predaju cijelim srcem. Ne može se biti u dobru odnosu s Bogom i u isto vrijeme zanemarivati, ili još gore, zlostavljati čovjeka.

Evangelje je pod vidom osnovnih ljudskih potreba kristalno jasno:

Kad Sin čovječji dođe u slavi, i svi anđeli njegovi s njime, sjest će na prijestolje slave svoje. I sabrat će se pred njim svi narodi, a on će ih jedne od drugih razlučiti kao što pastir razlučuje ovce od jaraca. Postavit će ovce sebi zdesna, a jarce slijeva.

Tad će kralj reći onima sebi zdesna: "Dođite blagoslovljeni Oca mojega! Primite u baštinu Kraljevstvo, pripravljeno za vas od postanka svijeta! Jer ogladnjeh, i dadoste mi jesti; ožednjeh, i napojiste me; stranac bijah, i primiste me; gol, i zaogrnušte me; oboljeh, i pohodiste me; u tamnici bijah, i dođoste k meni."

Tada će mu pravednici odgovoriti: "Gospodine, kada te to vidjesmo gladna i nahranismo te; ili žedna i napojismo te? Kada te vidjesmo kao stranca i primismo; ili gola, i zaogrnuismo te? Kada te vidjesmo bolesna ili u tamnici i dođosmo k tebi?" A kralj će im odgovoriti: "Zaista, kažem vam, što god učiniste jednome od ove moje najmanje braće, meni učiniste!"

Zatim će reći onima slijeva: "Odlazite od mene, prokleti, u oganj vječni, pripravljen đavlu i anđelima njegovim! Jer ogladnjeh, i ne dadoste mi jesti; ožednjeh, i ne dadoste mi piti; stranac bijah, i ne primiste me; gol, i ne zaogrnušte me; bolestan i u tamnici, i ne pohodiste me!"

Tada će mu i oni odgovoriti: "Gospodine, a kada te to vidjesmo gladna, ili žedna, ili stranca, ili gola, ili bolesna, ili u tamnici, i ne poslužismo te?" Tada će im on odgovoriti: "Zaista, kažem vam, što god ne učiniste jednome od ovih najmanjih, ni meni ne učiniste." (Mt 25,31-45).

Koliko se može, nazovi tako, duhovnost zlorabiti u čisto ljudske svrhe, očito je to iz Isusova odnosa prema farizejima i pismoznancima koji su sebe smatrali bogobojaznim, uzornim, korektnim na jeziku i u vanjskom prividu. Kakvu srdžbu jedan takav stav može prouzročiti kod Boga neka nam kažu i sljedeće riječi:

*Jao vama, pismoznanci i farizeji! Lice-
mjeri! Namirujete desetinu od metvice i kopra i
kima, a propuštate najvažnije u Zakonu:
pravednost, milosrdre, vjernost. Ovo je trebalo
činiti, a ono ne propuštati. Slijepi vode! Ci-
jedite komarca, a gutate devu!*

*Jao vama, pismoznanci i farizeji! Lice-
mjeri! Čistite čašu i zdjelu izvana, a iznutra su
pune grabeža i pohlepe. Farizeju slijepi! Očisti
najprije nutrinu čaše, da joj i vanjšina bude
čista.*

*Jao vama, pismoznanci i farizeji! Lice-
mjeri! Nalik ste na obijeljene grobove. Izvana
izgledaju lijepi, a iznutra su puni mrtvačkih
kostiju i svakojake nečistoće. Tako i vi izvana
ljudima izgledate pravedni, a iznutra ste puni
licemjerja i bezakonja.*

*Jao vama, pismoznanci i farizeji! Lice-
mjeri! Gradite grobnice prorocima i kitite spo-
menike pravednicima te govorite: 'Da smo mi
živjeli u dane otaca svojih, ne bismo bili njihovi
sudionici u prolijevanju krvi prorocke.' Tako
sami protiv sebe svjedočite, da ste sinovi ubojica
proroka. Dopusite samo mjeru otaca svojih!
(Mt 23,23-31).*

ZA OSOBNI RAD I RAD U SKUPINI

- Razgovarajte sa svojim vjeroučite-
ljem o tome što je u Isusovo vrijeme
označavao pojam "Samarjanac".
- Što je ovaj događaj ozdravljenja dese-
torice trebao poručiti Isusovim sljed-
benicima, a i onima koji su mu se
protivili?
- Vjerojatno ste i vi čuli kako ljudi go-
vore da ne žele ići u crkvu sve dotle
dok se po njoj vrzljaju određeni "tipo-
vi". Što kažete na ove tvrdnje?
- Tko je prema Isusovu iskazu njegov
učenik? Pokušajte u svjetlu evande-
oske riječi (Mt 25,31-45) ispitati svoj
život. U čemu ste bili dosljedni a u
čemu niste? Na što bi svijet naličio
kada bi se svi držali ovih načela?

- Kako na vas djeluje dvoličnost? Što
kažete o onim ljudima kojima je stalo
samo do toga da se ispuni slovo zako-
na?
- Što znači izraz "obijeljeni grob"?
Prodiskutirajte svaki od izraza što ih
je Isus upotrijebio za farizeje i pismo-
znance u Mt 23,23-31. Jeste li se u
nećem osobno prepoznali? Što bi tre-
balo učiniti pa da to tako više ne
bude?

8.3 KAD SE ČEKA NEPOZNATOGA

Bog je duhovna vrednota i samo duhovne osobe
mogu prepoznati njegovu blizinu i nazočnost.
Nisu svi duhovni koji se takvima smatraju ili ih
drže takvima. Duhovnost je nešto više od
obične želje ili javnog izjašnjavanja. Ona je li-
jepi, tankočutni osjećaj kojeg čovjek nosi dubo-
ko zakopanoga u sebi, i po čemu se čovjek za-
pravo nadilazi. To je onaj vapaj koji nikad ne da
da se zaustavimo na materijalnome, da se
zadovoljimo zemaljskim, da kapituliramo pred
problemima, prijetnjama, strahovima, nego
čovjeka izvlači iz njega samoga čineći ga više
sličnim Bogu nego čovjeku. To je zapravo
prirodno svakom ljudskom biću. Međutim,
kod nekoga je više a kod nekoga manje životno
prisutno. To se na svoj način i odgaja i njeguje,
ali isto tako može se zapustiti, zatomiti, zabo-
raviti. Bez tog dijela sebe samoga čovjek ostaje
kljast, nepotpun, necjelovit, nevjeran samome
sebi. I onda, kad se jednog dana u njemu, i bez
njegova htijenja, probudi ipak ono iskonsko,
čovjek se nanovo rađa; biva on, pravi pravcati
čovjek. Neki to prihvate s radošću i zahvalni su
što se s njima to dogodilo, dok se drugi preplaše
pa strah traže u bijegu. Bit će to ili neko ne-
osnovano teoretiziranje: "bezvezne misli",
"glupe ideje", "pad u prošlost" ili pak zauzeto
angažiranje da bi se kroz akciju otklonila svaka
pomisao da i taj dio čovjeka postoji. Zašto se

čovjek ne prihvati onakvim kakav jest? Po srijedi su obično dezinformacije, tlapnje, neosnovana poimanja čovjeka koja ga gledaju tek s jedne strane ali na takav način da se tom stranom, koja je po sebi možda i potrebna, čak nužna ali nedostatna, da se pokrije cijeloga čovjeka.

Postoji pak i druga vrsta ljudi, naime, ona koja smatra da su duhovni samim tim što o sebi tako misle. No, i kod njih postoji crv sumnje koji ih stalno tjera na dokazivanje, pa se nakon jednog takvog procesa zna svašta dogoditi: sruši se "duhovna" kuća od karata. Duhovno nije nešto što se ne može provjeravati. Naprotiv! Njegovi plodovi su očiti i u materijalnome svijetu. Duhovnost, to je nutarnji stav koji želi dobro, koji traži dobro, koji čini dobro, a dobro je mnogoliko. Ako duhovna osoba ne utjelovljuje dobro, treba ozbiljno sumnjati u njenu duhovnost. To je zapravo fikcija, želja, kamuflaža. Takvima se Bog neobjavljuje.

Starica koja je čekala Boga

Bila jednom jedna starica kojoj je Bog obećao da će je posjetiti. To je bio razlog njena ponosa. Cijeli dan je pospremala i čistila kuću kako bi dostojno dočekala uvaženog gosta. I kad je sve skupa svršila, sjela je da čeka Boga.

Najednom je netko zakucao na vrata. Brzo je skočila i krenula prema izlazu, misleći da je uvaženi gost već tu, a kad je vidjela da se na njena vrata naslonio prosjak, povikala je: "Odlazi, za ime Božje, danas nemam vremena za tebe, očekujem dragog Boga!" Prosjak se potišten okrenuo a ona je nevoljko za njim zalupila vratima.

Tek što je sjela, opet je netko pokucao. Ovog puta starica je još brže skočila. Ali... Tko drugi, siromah je tražio pomoć.

"Nemam pametnijeg posla nego da s tobom gubim vrijeme. Osim toga, ja danas čekam dragog Boga pa nemam vremena za bilo koga!", rekla je i siromahu zalupila vratima pred nosom.

I opet se čuo hod pred vratima. Tko bi drugi bio doli beskućnik koji je tražio krov nad glavom, komad kruha i žlicu tople juhe.

"Molim te, ostavi me na miru. Čekam Boga, ne mogu gubiti vrijeme s tobom", procijedila je starica! I vrata su se opet zalupila.

Sat po sat je odmicao. Vrijeme je prolazilo. Već se polako počela spuštati i večer, a dragog Boga još nije bilo. Starica se zamislila: "Pa što se moglo dogoditi dragome Bogu kad ga nema cijeli dan?" I na koncu, umorna od čekanja, odlučila je ići u krevet. Brzo je zaspala, a u snu joj se objavi dragi Bog: "Tri puta sam te danas pohodio," reče, "i tri puta si me izbacila vani!" Starica je zgranuta ostala bez riječi.

Za taj događaj doznali su i drugi pa su odlučili poslužiti svakoga tko bude tražio njihovu pomoć. Nikada se ne zna...

ZA OSOBNI RAD I RAD U SKUPINI

- Pokušajte nabrojiti sve ono što je čovjeku potrebno pa da živi kao čovjek? Koja su sve područja njegova bića u tome zahvaćena?
- Zašto ljudi o nekim stvarima ne žele razmišljati? Zbog čega se čovjek boji samoga sebe? Je li se vama kad dogodilo da ste jednostavno željeli ubiti u sebi pomisao na nešto? Zašto?
- Jeste li u svom životu naišli na osobe koje vrlo mnogo posjeduju, pa ipak se boje i one koje znatno manje posjeduju a žive opuštено? Kako to tumačite?
- Kad razmišljate o prijateljstvu i o pravom prijatelju, što stavljate na prvo mjesto bez čega ne biste nekoga htjeli imati za prijatelja?
- Pročitajte pažljivo priču: "Starica koja je čekala Boga." Što mislite, kako si je starica zamišljala Boga? Je li vas iznenadio završetak ove priče? Zašto?
- Da li vi kada zaželite da se osobno susretnete s Bogom? Što biste ga prvo upitali? Što mislite, kako bi odgovorio na vaše pitanje?

8.4 INTERVJU S ISUSOM

Kao što je starica iz gornjeg primjera žudno željela da se susretne s Bogom, jer mu je imala nešto kazati ali i pitati ga za nešto, tako je i jedna grupa mladih, ali nešto prizemljenijih, odlučila intervjuirati Isusa. Nisu se umišljali da će ga moći fizički susresti, te s mikrofonom u ruci zabilježiti svaku pojedinost kako ništa ne bi omaklo, nego su na osnovu zapisanih iskaza koji se pripisuju Isusu a sadržani su u evnađeljima, pokušali od njega dobiti odgovor na njihova goruća pitanja. Evo toga intervjua:

Kaži nam, Isuse, da li je pravo da se mi mladi koji danas tražimo sreću i rasonodu odreknemo svega i pođemo za tobom?

ISUS: Ja nisam došao suditi vas već pomoći vam da dođete do sreće. Tko čini zlo ne želi vlastitu sreću (usp. Iv 4,17). Ja sam došao da imate život u izobilju. Ako se u mojoj ljubavi ukorijenite, moja radost bit će u vama, a vaša će biti potpuna (usp. Iv 15,11).

MLADIĆ: Da, ali mnogi traže radost drugdje, ne u tebi... Kažu da su je pronašli!

ISUS: Nije prvi puta da sam odbijen: tama ne trpi svjetlo, smrt uništava život... (usp. Iv 1,5). Ponekad ostanem sam, ali idem svejedno naprijed, moje uskrsnuće pobijedit će svijet (usp. Iv 16,33). Sjećate li se onog bogatog mladića koji nije imao hrabrosti ostaviti sve i slijediti me? Otišao je tužna lica. Koliki su, međutim, ostavili sve i slijedili me, uvijek su nalazili stotinu puta više i radost koja nema kraja (usp. Mt 19,16-30). Vi ponekad uopće niste svjesni što činite. Tražite sreću, a ne znate ni to gdje bi ona mogla biti, lutate.

DJEVOJKA: Isuse, što misliš o discotekama, o suvremenim pjevačima? Znaš li ti da mi u tijelu nosimo ludu potrebu za plesom, za ritomom koji pokreće...

ISUS: Tvoje oči su svjetiljka tvome tijelu. Ako je u njima dobrota, onda ćeš živjeti u svjetlu bilo što da činiš. Ako je u tvojim očima zlo i grijeh, ti živiš u tami. Ako si cijela u svjetlu i ako ni u jednom dijelu tebe ne prebiva tama, za

tebe će sve biti blistavo čisto (usp. Lk 11,34-36).

Pročitajte si još jednom priču o pet djevojaka koje su išle na slavlje. Bile su naivne, uopće nisu predvidjele posljedice. Mislile su samo na zabavu, nisu se brinule za svjetiljke... (usp. Mt 25,1-13). Što se tiče pjevača i rock zvijezda: oni čine svoj posao. Prave spektakle i žele da ih drugi slave. Odijevaju se da budu zapažene, žele samo zaradu i prvo mjesto na top listi (usp. Mt 23,5).

Takvi izgledaju kao oličeni grobovi: izvana sjaj i slava, a iznutra puni su grabeži. Takve su često vaše discoteke i pjesme koje se u njima vrte (usp. Mt 23,27).

Ja šaljem proroke i mudrace, a ljudi ih ubijaju, radije ostaju plijenom grabežljivih vukova, koji razdiru njihovo dostojanstvo (usp. Mt 23,34).

MLADIĆ: Isuse, ti nas očito provociraš. Govoriš kao naši roditelji koji nam neprestano predbacuju govoreći kako sve čine za nas, držeći nam prodike bez konca i kraja.

ISUS: Znete li vi uopće što je pravi život? Želio bih da jedno ipak shvatite: najvažnija stvar u životu jest ljubiti i to ljubiti na pravi način. A najveću pak ljubav pokazuje onaj koji je moćan žrtvovati svoj život za druge. U tome sam vam dao primjer (usp. Iv 15,12-13).

Ako netko od vas želi uspjeti u životu, mora se staviti u službu drugima. To je prava stvar (usp. Mk 10,43). Besplatno ste primili, besplatno dajte. Vaši roditelji su zahtjevni jer vas vole. Ljubav nije zabava i seks; ljubav je poštivanje drugoga, uvažavanje. Ljubav odbija nepravdu, zaboravlja uvrede, ne zavidi, ne hvasta se, ne traži vlastiti interes. Bez ovakve ljubavi život ne vrijedi ni pola pare, on je beznačajna stvar.

DJEVOJKA: Pravo kažeš, mi baš ljubav tražimo. Družimo se mladići i djevojke, jer lijepo je voljeti se...

ISUS: Prava ljubav je uvijek ona koja želi drugoga usrećiti poštujući njegovo dostojanstvo. Prava ljubav se ne igra s tuđim osjećajima. Muškarci i žene moraju poštivati jedni druge. Kad jedno drugo traže zbog tjelesne privlačno-

sti da samo zadovolje vlastiti seksualni nagon, tada u ljubavi sve ide naglavičke. Nisu ni svjesni da su prezreli ono što su željeli (usp Mt 5,27; 19,1-8).

MLADIĆ: I ti si se ubrojio u one koji nas uče lijepome vladanju. Odrasli misle da smo mi djeca, ali mi smo već počeli misliti svojom glavom.

ISUS: Jednom su moji prijatelji, nakon razgovora kao što je ovaj naš, otišli od mene govoreći: "Tvrd je to govor." Drugi su, međutim, ostali i rekli: "Učitelju, kamo da idemo, ti imaš riječi života vječnoga?" (usp. Iv 6,6).

Rekao sam već i ponavljam: "Dođite k meni svi vi koji ste srditi i koji se žalostite, ja ću vas razveseliti" (usp Mt 11,28). To što vam ja kažem vodi u puninu radosti (usp. Iv 15,11.24). Rastužio sam vas, možda se i ljutite na mene, ali oni koji ostanu sa mnom preobrazit će svoju žalost u radost i suze u smijeh. Svoju ljutnju pretvorit će u blagost i mržnju u ljubav, a smrt u život... (usp. Iv 16,22s).

DJEVOJKA: Tko si ti, ustvari, Isuse iz Nazareta, da nam govoriš ove stvari?

ISUS: Ja sam Put, Istina i Život za svakog čovjeka. Tko mene sluša, živjet će uvijek (usp. Iv 14,6).

Ja sam uskrsnuće i život, tko u mene vjeruje neće umrijeti nikada (usp. Iv 11,25).

Ja sam dobri pastir. Volim vas, poznajem svakog pojedinoga. Ja vas vodim u puninu života (usp. Iv 10,11). Ja sam sin Božji, temelj na kojem počiva vaše životno zdanje i spasenje svijeta.

Ja sam trs, a vi loze. Tko ostaje sa mnom povezan, donijet će mnogo roda (usp. Iv 15,5).

Plodovi pak jesu: radost, ljubav, mir, pravednost, iskrenost, poštenje (usp. Gal 5,22)

(prema Anto Stojić, "Prijateljstvo s Kristom")

ZA OSOBNI RAD I RAD U SKUPINI

- Kako vam se svidio ovaj intervju s Isusom? Koja biste vi pitanja još postavili?

- Pokušajte nastaviti ovaj intervju tražeći na vlastite upite Isusove odgovore služeći se novozavjetnim knjigama.
- Imate li nešto predbaciti svojim vršnjacima pod vidom ponašanja, želja, međusobnih odnosa? Što vas smeta kod prijatelja koji se smatraju kršćanima?
- Jesi li ti nečim zarobljen čega ti se teško riješiti? Što je to i na koji način vidiš izlaz iz te situacije?
- Kakav je tvoj odnos prema Isusu? Doživljavaš li ga kao prijatelja, suputnika, nadahnuće, pomoć ili kao neku apstrakciju koja više smeta nego koristi?
- Na osnovu ovog intervjuja pokušajte odrediti "listu" bitnih i ispravnih potreba koje čovjek treba zadovoljiti ali kojima ne treba robovati.

8.5 ČOVJEK JE DRUŠTVENO BIĆE

Ne samo da su materijalna i duhovna komponenta važne čovjeku za njegov cjeloviti rast. On mora njegovati i onu društvenu kako bi bio dosljedan sebi samome. Njeni prvi elementi stječu se od najranijeg djetinjstva poglavito u obitelji. Zato obiteljski život nije tek neko nužno zlo, nešto usputno, nego mjesto učenja da se bude potpuni čovjek. Naročito za vašu dob ova spoznaja je vrlo važna.

Moja mati je najbolja osoba koju sam do sada susreo. Čak i moji drugovi kažu da sam sretan što imam takvu majku. Prije svega, veoma je mlada; možda radi toga među nama vlada savršeno razumijevanje. Ona je dinamična žena, sportski tip, vesela i puna optimizma. Umije svojim doskočicama podizati moral i vraćati vjeru u život. Kad mi je najteže, njoj se povjeravam (Dražen).

Danas je tata došao u moj sobu i razgovarali smo malo o njemu. Nisam mogla vjerovati da može tako otvoreno i srdačno, tako prijateljski razgovarati sa mnom (Jelena).

Reći ćete, i zacijelo ćete pogoditi, Dražen i Jelena su iznimke. Kada bi u svim obiteljima bilo tako onda ne bi bilo napetosti, neslaganja, predbacivanja, napuštanja vlastitog doma pa i fizičkih obračuna. Postoji i druga strana medalje - naime ta da se mladi i odrasli ne slažu, da zapravo, na svoj način, smetaju jedni druge. Da vidimo što jedni o drugima kažu.

Mislim da je beskorisno uopće započinjati razgovor s odraslima (Marina).

Istina je. Odrasli su dosadni. Vode uvijek iste razgovore u koje nitko ne vjeruje, pa ni oni sami (Josip).

Moja majka se stalno tuži kako sam se promijenila, kako sam se povukla. Tuži se da me više ne prepozna i to nakon svega što je za mene žrtvovala. A tko je uopće što od nje tražio? Kao vještica utjeruje red i čistoću. Subotom nitko nema mira dok ona ne ispretura čitav namještaj po kući i ne prebriše ga najmanje pet-šest puta, a ja sam njezina nezahvalna kćerka jer mi se ne da činiti sve te stvari. Ja bih bila spremna urediti svoju sobu, ili izglancati parket, ali kad mi počne zanovijetati s tim pravljenjem kreveta svako jutro, od svega bih najradije digla ruke (Marija).

Moj susret s majkom nije tako jednostavan; zahvaća dublje. Ona tvrdi da je prezirem, da sam se promijenio jer prije sam je volio a sada sam zločest. Bole me takvi razgovori, osjećam se kriv a da ni sam ne znam zašto. Ona bi htjela da joj sve ispričam, a ja to ne mogu (Marko).

I moja majka bi htjela da ja budem njezina mala djevojčica, kao da joj se ne sviđa što sam odrasla (Dubravka).

Mladići i djevojke, polaznici pedagoške akademije, raspravljali su o temi: odnos djeca-roditelji. Rasprava je trajala satima i zaoštravala se uz konstatacije kao što su one da su roditelji zatvoreni, da uskraćuju slobodu, nisu kadri razumjeti, voditi dijalog i da zato sve završava neuspjehom. Slika je najednom postala tako

crna da je netko tko se s tim nije najbolje slagao iznenada uputio pitanje: "Koji bi od vas, kad bi to bilo moguće, izabrali neke druge roditelje umjesto svojih?" Odgovor je bio jednodušan: svi su se izjasnili da je na kraju krajeva najbolje zadržati svoje vlastite roditelje.

Obitelj je prva škola društvenosti. Upravo preko roditelja ljudska osoba postaje svjesna svoje društvene vrijednosti, osobnosti i sposobnosti za dijalog. Čovjekom se postaje samo u susretu s drugima a rađa se kao društveno biće s poslanjem da ljubi i bude ljubljen. Obitelj pak predstavlja besplatno ponudenu ljubav, bezuvjetno prihvaćanje. Nijedna druga veza nije u stanju usporediti se s obiteljskom u tijeku svih dana ljudskog rasta. Kao djeca se rađamo, ali sinovi i kćeri postajemo svakodnevno. Tu stvarnost ništa ne može poreći. Obitelj čuva ljudske korjene. Mi smo satkani od obitelji i obitelj od nas. U njoj se oblikuje naša osobnost.

Ne postoje samo pritužbe mladih na odrasle postoje i zamjerke odraslih prema mladima. Objektivnost zahtijeva da i njih poslušamo.

Već godinama nam novinari, pedijatri psiholozi i razni eksperti pune glavu riječima kao što su: dijalog, razumijevanje, tolerancija. I kakva su nam djeca nakon pustih rasprava? Ulice pune drogiranih i prijestupnika. Dosta više te tolerancije i razumijevanja. Kakav dijalog? Današnjoj mladeži su potrebne dobre batine! (Jedna majka).

Čudna su djeca: ako se previše njima baviš, počnu ti predbacivati i kažu da ćeš ih zagušiti i takve stvari. Ako svom sinu, primjerice, subotom predložim da odemo u kino, on to redovito odbije, ako mu ne ponudim sutradan će mi to predbaciti (Otac).

Imam samo jednog sina od 15 godina i ne znam više kako da se postavim. U nekim trenucima se ponaša kao dijete a u drugim opet kao da je stariji od mene. Na stotinu načina moli me za pomoć, a kad mu hoću pomoći optužuje me za despotizam (Odvjetnik).

Ovim riječima, mislilac svjetskog glasa Halil Džubran obratit će se roditeljima pod vidom sukoba sa vlastitom djecom:

Vaša djeca nisu vaša djeca. Ona su sinovi i kćeri čežnje života za samim sobom. Ona dolaze kroz vas, ali ne od vas.

I premda su u vama ne pripadaju vama.

Možete im dati svoju ljubav, ali ne i svoje misli. Možete okući njihova tijela, ali ne i njihove duše, jer njihove duše borave u kući od sutra, koju vi ne možete posjetiti, čak ni u svojim snima.

Možete se uspinjati da budete kao oni, ali ne tražite od njih da budu poput vas.

Jer, život ne ide unatrag niti ostaje na prekjučer. Vi ste lukovi s kojih su vaša djeca odapeta kao žive strijele.

Strijelac vidi metu na putu beskonačnosti, i On vas napinje svojom snagom da bi njegove strijele poletjele brzo i daleko.

Neka vaša napetost u Strijelčevoj ruci bude za sreću;

Jer, kao što on ljubi strijelu koja leti, isto tako ljubi i luk koji miruje.

ZA OSOBNI RAD I RAD U SKUPINI

- U kojim od gore iznesenih mišljenja prepoznaješ sebe, svoga oca, svoju majku? Postoji li nešto što je još specifičnije za tebe odnosno tvoju obitelj? Što je to?

- Evo jednog testa koji će ti omogućiti otkrivanje tvog odnosa prema roditeljima:

- ◊ S negodovanjem primam sve što mi kazu roditelji.
- ◊ Nakon što su me opomenuli povlačim se i šutim namrgoden
- ◊ Kad me nešto zamole tražim isprike samo da to ne moram učiniti.
- ◊ Mrzim obiteljske dogovore i izlaske s roditeljima.
- ◊ Ponekad se stidim svojih roditelja jer nisu završili nikakve više škole.
- ◊ Kad me pitaju gdje sam bio, ili bila, brundam ili skrivam istinu.
- ◊ Ne poduzimam ništa da shvatim i prihvatim svoje roditelje.
- ◊ Kod kućne sam zahtjevan(a) i ne vodim računa o financijskim problemima svojih roditelja.

Nakon što ste osobno odговорili na ovaj upitnik, promislite što bi trebalo promijeniti kako bi život bio ljepši i udobniji i za vas i za vaše roditelje. Izmijenite međusobno mišljenje o tome.